Bestuurlijke afweging portefeuille-indeling Sociale Basis, Jeugd en Veiligheid

Aanleiding

Het dagelijks bestuur heeft gevraagd de verschillende mogelijkheden voor de bestuurlijke inrichting van de portefeuilles Sociale Basis en Veiligheid in beeld te brengen. Deze notitie beschrijft de belangrijkste scenario's, inclusief kansen, risico's en randvoorwaarden.

Uitgangspunt daarbij is het Amsterdamse Beleidskader Sociale Basis 2025-2030, waarin gebiedsgericht, integraal en opgavegericht werken centraal staat. De maatschappelijke opgaven rondom opgroeien, kansenongelijkheid, mentale gezondheid, bestaanszekerheid en veiligheid vragen om een samenhangende inzet van preventie, ondersteuning en veiligheid.

Voorgenomen portefeuilleverdeling (concept)

De conceptverdeling van de portefeuilles binnen het sociaal domein ziet er als volgt uit:

Portefeuille	Bestuurder
Sociale basis, Zorg, Ouderen (ouderenhuisvesting)	Ester
Samenwerking Zorg, Werk & Inkomen en Onderwijs	Yassmine
Jeugdzorg, Jongerenwerk en Jeugdperspectief	Yassmine
Onderwijs (inclusief bibliotheken)	Ester

De gedachte achter deze verdeling is het versterken van de samenhang tussen jeugd en veiligheid door jongerenwerk onder dezelfde bestuurder te beleggen als Jeugdzorg en Jeugdperspectief.

Deze verdeling roept tegelijkertijd een aantal inhoudelijke en organisatorische vragen op. Met name de positie van het jongerenwerk vraagt aandacht, omdat dit onderdeel uitmaakt van de kernfuncties van de sociale basis en in de uitvoering nauw verbonden is met onder andere kinderwerk, onderwijs, buurtvoorzieningen, het Ouder- en Kindteam en de overige preventieve infrastructuur.

De onderstaande scenarioanalyse brengt de kansen, risico's en randvoorwaarden van verschillende bestuurlijke inrichtingen in beeld.

Scenario 1 – Behoud van de sociale basis binnen één bestuurlijke portefeuille

Omschrijving

De volledige sociale basis, inclusief kinderwerk, jongerenwerk, specialistisch jongerenwerk, straathoekwerk, veldwerk en de verbinding met jeugdhulp, blijft onder één portefeuillehouder.

Kansen

- Behoud van één integrale visie op de sociale basis.
- Doorlopende ontwikkellijn van kind naar jongere blijft bestuurlijk geborgd.
- Preventie en zorg blijven nauw met elkaar verbonden, passend bij de beweging naar de voorkant.
- Samenhang tussen onderwijs, jeugd, welzijn en ondersteuning blijft behouden.
- Eén bestuurlijk aanspreekpunt voor stedelijke ontwikkelingen rondom de sociale basis.

- Subsidiestromen binnen de sociale basis blijven in samenhang bestuurbaar.
- Minder afstemmingsmomenten en minder bestuurlijke overlap.

Risico's

- Minder directe bestuurlijke koppeling tussen jongerenwerk en veiligheid.
- Intensieve afstemming met de portefeuille Veiligheid blijft noodzakelijk.

Randvoorwaarden

- Structurele samenwerking tussen Sociale Basis en Veiligheid.
- Voortzetting van de bestaande integrale vierhoek (Sociale Basis, Veiligheid, Aanpak en Gebiedsteams).

Scenario 2 – Jongerenwerk onder Veiligheid, overige sociale basis onder Sociaal

Omschrijving

Jongerenwerk wordt ondergebracht binnen de portefeuille Veiligheid. De overige onderdelen van de sociale basis blijven binnen de portefeuille Sociaal.

Kansen

- Sterkere bestuurlijke koppeling tussen jongerenwerk en veiligheidsvraagstukken.
- Snellere besluitvorming op dossiers waar veiligheid centraal staat.
- Mogelijk meer focus op jeugdgroepen, overlast en criminaliteitspreventie.

Risico's

- De integrale sociale basis wordt bestuurlijk gesplitst.
- De samenhang tussen kinderwerk en jongerenwerk wordt verzwakt.
- Jongerenwerk wordt losgekoppeld van de overige kernfuncties binnen de sociale basis.
- De verbinding met onderwijs, talentontwikkeling, participatie en preventie wordt complexer.
- Stedelijke ontwikkelingen (zoals Amsterdamse Jeugdaanpak, specialistisch jongerenwerk en aanpalende programma's) vragen afstemming op meerdere bestuurlijke tafels.
- Extra bestuurlijke coördinatie tussen Sociale Basis, Veiligheid en Jeugd.
- Toenemende uitvoeringslast voor programmamanagement en ambtelijke organisatie.
- Risico op verschillende beleidsprioriteiten binnen één uitvoeringsketen.

Extra risico's

- Binnen de sociale basis behoren kinderwerk, jongerenwerk, specialistisch jongerenwerk en de overige kernfuncties tot één subsidiestelsel (de kernalliantie). Het afzonderlijk positioneren van jongerenwerk maakt de bestuurlijke aansturing en subsidiesturing complexer.
- De koppeling tussen jongerenwerk en onderwijs wordt minder vanzelfsprekend, doordat onderwijs onder een andere portefeuillehouder valt terwijl scholen een belangrijke samenwerkingspartner zijn van het jongerenwerk.

- Er ontstaat onduidelijkheid over aanpalende functies zoals straathoekwerk, veldwerk en het Ouder- en Kindteam. Deze hebben inhoudelijk sterke verbindingen met zowel de sociale basis als veiligheid en vragen daardoor om extra bestuurlijke afstemming.
- De ambtelijke organisatie krijgt een zwaardere coördinerende rol om de integraliteit tussen de verschillende portefeuilles te behouden.

Randvoorwaarden

- Heldere afspraken over gezamenlijke beleidsontwikkeling.
- Structurele gezamenlijke besluitvorming tussen beide portefeuillehouders.
- Gezamenlijke aansturing van stedelijke ontwikkelingen.
- Duidelijke governance voor integrale subsidieverlening.

Scenario 3 – Jeugdhulp onder één bestuurder, sociale basis onder een andere bestuurder

Omschrijving

Jeugdhulp en Jeugdperspectief worden ondergebracht bij één bestuurder, terwijl de sociale basis onder een andere bestuurder blijft.

Kansen

- Meer bestuurlijke focus op specialistische jeugdhulp.
- Duidelijk eigenaarschap voor zorginhoudelijke dossiers.

Risico's

- De scheiding tussen zorg en welzijn staat op gespannen voet met de gemeentelijke beweging naar de voorkant.
- Ontwikkelingen zoals Welzijn in de Wijk, Zorgzame Buurten, Hechte Wijkverbanden en laagdrempelige steunpunten vragen juist om integrale sturing.
- Onduidelijkheid over de positionering van het Ouder- en Kindteam, juist nu stedelijk wordt ingezet op een sterkere preventieve samenwerking met de sociale basis.
- Meer bestuurlijke afstemming noodzakelijk tussen zorg en preventie.
- Hogere belasting voor programmamanagement en ambtelijke coördinatie.

Randvoorwaarden

- Gezamenlijke sturing op preventie.
- Duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden rondom het Ouder- en Kindteam.
- Structurele integrale besluitvorming.

Scenario 4 – Sociale Basis en Veiligheid onder één bestuurder

Omschrijving

De portefeuillehouder is bestuurlijk verantwoordelijk voor zowel de sociale basis als veiligheid.

Kansen

- Maximale samenhang tussen preventie, jongerenwerk, straathoekwerk en veiligheidsaanpak.
- Eén bestuurlijke lijn voor complexe jeugd- en veiligheidsvraagstukken.
- Minder bestuurlijke afstemming.
- Goede aansluiting op de gebiedsgerichte aanpak in Amsterdam Noord.
- Sterkere verbinding tussen preventie en handhaving.

Risico's

- Grote bestuurlijke portefeuille.
- Goede balans nodig tussen sociale ontwikkeling en veiligheidsopgaven.

Randvoorwaarden

- Voldoende ambtelijke ondersteuning.
- Heldere prioritering binnen de portefeuille.

Scenario 5 – Heel dossier jeugd 0-27 jaar en veiligheid onder één bestuurder

Omschrijving

De portefeuillehouder is bestuurlijk verantwoordelijk voor zowel de sociale basis jeugd 0-27 jaar als veiligheid.

Kansen

- Maximale samenhang tussen preventie, jongerenwerk, straathoekwerk en veiligheidsaanpak.
- Eén bestuurlijke lijn voor complexe jeugd- en veiligheidsvraagstukken.
- Minder bestuurlijke afstemming over het hele jeugd domein
- Goede aansluiting op de gebiedsgerichte aanpak in Amsterdam Noord.
- Sterkere verbinding tussen preventie en handhaving voor jeugd 0-27 jaar

Risico's

- Goede balans nodig tussen sociale basis jeugd en volwassenen
- Goede balans nodig tussen sociale ontwikkeling en veiligheidsopgaven.

Randvoorwaarden

- Voldoende ambtelijke ondersteuning.
- Heldere prioritering binnen de portefeuille.

Overkoepelende aandachtspunten

Ongeacht de gekozen bestuurlijke inrichting verdienen de volgende punten aandacht:

- borging van de integraliteit tussen kinderwerk, jongerenwerk, straathoekwerk en jeugdhulp;
- behoud van de doorgaande ontwikkellijn van 0 tot 27 jaar;
- duidelijke positionering van het Ouder- en Kindteam binnen de preventieve infrastructuur;
- aansluiting op stedelijke ontwikkelingen, waaronder specialistisch jongerenwerk en de Amsterdamse Jeugdaanpak;
- samenhang tussen de verschillende subsidiestromen binnen de sociale basis;
- een robuuste integrale ambtelijke samenwerking, waarbij de bestaande vierhoek (Sociale Basis, Veiligheid, Aanpak en Gebiedsteams) structureel wordt betrokken.

Algemene afweging

Vanuit inhoudelijk perspectief sluit een bestuurlijke inrichting waarin de sociale basis als één samenhangend geheel wordt aangestuurd het beste aan bij de uitgangspunten van het Beleidskader Sociale Basis 2025-2030 en de beweging naar de voorkant. Deze inrichting ondersteunt preventie, gebiedsgericht werken en een integrale benadering van maatschappelijke opgaven. Worden Sociaal en Veilig bij één portefeuillehouder belegd dan maximaliseren dit uitgangspunt.

Wanneer wordt gekozen voor een verdeling van onderdelen van de sociale basis over meerdere bestuurders, vraagt dit om aanvullende bestuurlijke en ambtelijke afspraken om versnippering van beleid, uitvoering en samenwerking zoveel mogelijk te voorkomen.